

## Jafnréttisáætlun Grunnskóla Hornafjarðar

### Inngangur

Samkvæmt lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/ 2008 ber öllum fyrirtækjum og stofnunum sem hafa fleiri en 25 starfsmenn að setja sér jafnréttisáætlun. Markmiðið með lögunum er að koma á og viðhalda jafnrétti og jöfnum tækifærum kvenna og karla og jafna þannig stöðu kynjanna á öllum sviðum samfélagsins. Allir eiga að hafa jafna möguleika á að njóta eigin atorku og þroska hæfileika sína óháð kyni.

Í Aðalnámskrá grunnskóla frá 2011 er lögð áhersla á að allir fái að þroskast á eigin forsendum, geti ræktað hæfileika sína og lifað ábyrgu lífi í frjálsum samfélagi í anda skilnings, friðar, umburðarlyndis, víðsýnis og jafnréttis. Jafnréttismenntun felur í sér gagnrýna skoðun á viðteknum hugmyndum í samfélaginu og stofnunum þess í þeim tilgangi að kenna nemendum að greina þær aðstæður sem leiða til mismununar og forrættinda.

Í jafnréttisáætlun Sveitarfélagsins Hornafjarðar frá 14. maí 2015 segir m.a. „Skólayfirvöld og forstöðumenn uppeldisstofnana vinna að því að jafna stöðu kynjanna og veita börnum og unglingum hvatningu til að nýta sér hæfileika sína til fulls, bera virðingu hvort fyrir öðru og efla jákvæð samskipti kynjanna. Starfsfólk þar sem uppeldisstarf fer fram, eins og í skólum, í félagsmiðstöðum og íþróttahúsum, hefur einnig jafnréttissjónarmið að leiðarljósi í starfi og námi.

Í þessu skyni beinir jafnréttisnefnd því til skólayfirvalda að sjá til þess að:

- a) Námsfni mismuni ekki kynjum.
- b) Nemendur fái fræðslu um jafnréttismál
- c) Skólinn leggi áherslu á að búa bæði kynin undir fjölskyldu -og samfélagsábyrgð og þær skyldur sem fylgja“.

Jafnréttisáætlun Grunnskóla Hornafjarðar byggir á lögum um jafnrétti, Aðalnámskrá grunnskóla og jafnréttisáætlun Sveitarfélagsins Hornafjarðar og tekur til annars vegar nemenda og hins vegar starfsfólks.

### Nemendur

Í lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla eru skýr ákvæði um að á öllum skólastigum skulu nemendur hljóta fræðslu um jafnréttismál þar sem m.a. sé lögð áhersla á að búa bæði kynin undir jafna þátttöku í samfélaginu, svo sem í fjölskyldu- og atvinnulífi. Áherslu ber að leggja á að drengir og stúlkur eigi sem víðtækasta og jafnasta möguleika. Haft er að leiðarljósi að kynin taki sem jafnastan þátt í öllu skólastarfi. Í skólanum á að fara fram menntun til jafnréttis þar sem fjallað er um hvernig ýmsir þættir geta skapað mismunun eða forrættindi í lífi fólks. Sem dæmi má nefna aldur, fötlun, kyn, kynhneigð, litarhátt, menningu, skoðanir, trúarbrögð, tungumál, fjölskylduaðstæður og uppruna.

- Öll vinna nemenda skal vera í anda jafnréttis og mannúðar þar sem lögð er sérstök áhersla á að nemendur rækti með sér samkennd, samhygð og virðingu fyrir skoðunum, tilfinningum og lífsgildum annarra. Lögð er áhersla á að nemendur læri að þekkja og tjá tilfinningar sínar.
- Kennsluaðferðir og námsgögn skulu ekki mismuna nemendum.
- Sjálfsstyrking verði sjálfsagður hluti námsins á öllum skólastigum.
- Umræða og vinna um jafnréttis- og mannréttindamál skal vera samofin allri kennslu og skólastarfi, en markvisst skal unnið með viðfangsefnið í lífsleikni.
- Leitast skal við að raða í námshópa þannig að hlutfall drengja og stúlkna sé sem jafnast. Stundum getur verið skynsamlegt að kynjaskipta námshópum og skal það vera vel ígrundað og til bóta fyrir bæði kynin.
- Árlega skal gera kyngreinanlegar kannanir á líðan nemenda, samskiptum þeirra og viðhorfum til skólans.
- Í náms- og starfsfræðslu og annarri ráðgjöf í skólanum skulu jafnréttissjónarmið höfð að leiðarljósi. Kynna skal bæði drengjum og stúlkum störf sem oft er litið á sem hefðbundin karla- og kvennastörf.
- Í öllu skólastarfi þarf að gæta þess að jafnræði sé milli kynja til áhrifa og þátttöku, t.d. í nefndum og ráðum. Einnig skal jafna hlut nemenda við hvert tækifæri þegar þeir koma fram fyrir hönd skólans.
- Kynbundið áreiti og/eða kynferðislegt áreiti er aldrei liðið í skólanum.
- Í námskrám í samfélagsfræði má sjá hvaða viðfangsefni er unnið með í hverjum árgangi fyrir sig.

### Starfsmenn

Í stjórnarskrá Lýðveldisins stendur að „allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, kynhneigðar, litarháttar, efnahags, ættar og stöðu að öðru leyti. Konur og karlar skulu njóta jafns réttar í hvívetna“. Allir starfsmenn eiga að geta komið skoðunum sínum á framfæri og virðing skal borin fyrir ólíkum skoðunum.

- Stjórnendur skulu gæta jafnréttis við mannaráðningar, uppsagnir, og tilfærslur starfa og viðfangsefna sem starfsfólki er ætlað að sinna.
- Allt starfsfólk ber ábyrgð á að skapa fordómalaust andrúmsloft.
- Launajafnrétti er í skólanum.
- Við nýráðningar verður leitast við að jafna kynjahlutfall. Skal það kyn sem er í minnihluta í starfi því sem auglýst er eftir að öllu jöfnu ganga fyrir ef um jafnhæfan einstakling er að ræða sem uppfyllir skilyrði starfsins.
- Allt starfsfólk skólans á að njóta sömu möguleika til endurmenntunar og starfsþjálfunar og búa við jafna möguleika til stöðuhækkana, stöðubreytinga og breytinga á vinnuaðstæðum.
- Starfsfólki skal gert kleift að samræma starfsskyldur sínar og skyldur gagnvart fjölskyldunni.
- Árlega skal gera kyngreinanlegar kannanir á líðan og samskiptum starfsfólks.
- Kynbundið áreiti og/eða kynferðislegt áreiti er aldrei liðið í skólanum. Komi slíkt upp er unnið eftir viðbragðsáætlun sveitarfélagsins gegn einelti og kynferðislegu áreit.

<http://www.hornafjordur.is/stjornsysla/reglurogksamthyktir/stjornsysla/nr/10455>

### Framkvæmd, eftirfylgni og endurskoðun

Jafnréttis og mannréttindastefna skólans skal kynnt öllum þeim sem að skólastarfinu koma, s.s. foreldrum, starfsfólki og nemendum og hún birt á vefsíðu skólans.

Reglulega skal fara fram faglegt mat á áhrifum stefnunnar og skulu niðurstöður matsins kynntar reglulega fyrir nemendum, starfsfólki og forráðamönnum. Niðurstöður skulu einnig birtar á vefsíðu skólans.

Til að stefnan skili árangri er nauðsynlegt að hafa skýra mælikvarða í tengslum við þau markmið sem koma fram í henni. Þau matstæki sem lögð eru til grundvallar eru starfsmannasamtöl, viðhorfakannanir meðal nemenda, starfsfólks og forráðamanna.

Innan skólans er unnið eftir aðgerðarbundinni jafnréttisáætlun þar sem nánar er kveðið á um verklag og ferla. Jafnréttisstefnuna skal endurskoða í heild sinni á þriggja ára fresti.

#### **Jafnréttisáætlun Grunnskóla Hornafjarðar byggir á:**

Jafnréttisáætlun Sveitarfélagsins Hornafjarðar 2015

<http://www.hornafjordur.is/stjornsysla/reglurogsamthykkir/stjornsysla/nr/9397>

Lögum um grunnskóla nr. 91/2008

Lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008

Aðalnámskrá grunnskóla frá 2011

Skólanámskrá Grunnskóla Hornafjarðar (sjá 6.2)

Heimasíðu Jafnréttisstofu; jafnretti.is. – um skólamál

Einnig var leitað fanga í jafnréttisáætlunum annara skóla s.s Grunnskóla Seltjarnarness.